

Tilintarkastuskertomus valtion tilinpäätöksen tarkastuksesta vuodelta 2011

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2011 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Aila Aalto-Setälä ja johtava tilintarkastaja, JHTT Riitta-Liisa Heikkilä. Tarkastusta on valvonut ylijohdaja Marjatta Kimmonen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun lain 17 a §:n tarkoittamaan valtion tilinpäätökseen sekä lain 18 §:ssä tarkoitettujen oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarpeellisiin liitetietoihin siltä osin kuin ne koskevat valtion talousarvionaloutta. Tarkastukseen on sisällytetty talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot sekä tilinpäätöstietojen perustana oleva valtion keskuskirjanpito. Tarkastusta on kohdennettu myös niihin menettelyihin, joilla turvataan tietojen muuttumattomuus ja oikeellisuus keskuskirjanpidossa ja valtion tilinpäätöksen valmistelussa.

Valtion tilinpäätös

Valtion tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko valtion tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Talousarvion toteutumalaskelman tarkastuksessa on todettu, että momentille 31.10.78.1.10 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 vuotta) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tuloutettu yhteisrahoitteen toiminnan tuloja 0,2 miljoonaa euroa.

Momentille 32.30.80 (Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan, arviomääräraha) on valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti kirjattu tuloksi saman momentin määrärahasta annettujen lainojen lyhennyksiä (24,4 miljoonaa euroa).

Momentille 32.50.64 (EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013, arviomääräraha) on ta-

lousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti kirjattu menon vähennykseksi ennakkoihin liittyviä korkotuloja (0,5 miljoonaa euroa).

Momenteille 26.40.30 (Valtion korvaukset kunnille, arviomääräraha), 29.80.52 (Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen, arviomääräraha), 30.01.22 (Yhteistutkimukset, siirtomääräraha 3 vuotta vuoden 2009 talousarviossa) ja 32.50.43 (Maakunnan kehittämistä, siirtomääräraha 3 v vuoden 2009 talousarviossa) on kirjattu varainhoitovuodelle 2012 kuuluvia menoja talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti vuoden 2011 menoksi (yhteensä 0,4 miljoonaa euroa). Koska on sovellettu virheellistä kohdentamisperustetta, menettelyistä on seurannut valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastainen määrärahan käyttöajan pidentäminen.

Momentin 31.10.20 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion mukaan momentille 31.10.77.1.1 (Väyläverkon kehittäminen, E 18 Haminan ohikulkutie, siirtomääräraha 3 v) kuuluvien menojen (1,4 miljoonaa euroa) maksamiseen. Tästä 0,2 miljoonaa euroa on talousarvion mukaan vuodelle 2010 kuuluvia ja 1,2 miljoonaa vuodelle 2011 kuuluvia menoja. Jos menot olisi kirjattu oikein, olisi hankekohtainen määräraha kohdassa 31.10.77.1.1 ylittynyt 0,8 miljoonaa euroa.

Momentille 31.10.76 (Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset, arviomääräraha) on kirjattu talousarvion mukaan vuodelle 2011 kuuluvia menoja vuoden 2012 menoksi 2,8 miljoonaa euroa. Momentille on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tosiasiallisesti tuloutettu maanhankintaan liittyviä tuloja. Jos menot olisi kohdennettu oikein vuodelle 2011, olisi määräraha ylittynyt noin 2,7 miljoonaa euroa. Jos tulojen vaikutus otetaan huomioon, kohdentumisvirhe ja määrärahan ylitys ovat edellistä suurempia.

Kirjanpitoyksiköiden tilintarkastuksissa tuli esiin myös joitakin tapauksia, joissa määrärahaa on käytetty vastoin talousarviota ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 §:n määrärahan käyttötarkoitusta. Nämä koskivat muun muassa määrärahan käyttämistä vakinaiseen virkaan nimitettyjen henkilöiden palkkausmenojen maksamiseen talousarvion vastaisesti muusta kuin tähän tarkoitukseen tarkoitettusta määrärahasta.

Valtuustietojen tarkastuksessa on todettu, että momentilla 31.10.78 (Eräät väylähankkeet) on hankekohtainen valtuus kohdassa Lusi – Vaajakoski ylittynyt 4 miljoonaa euroa. Valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n mukaan valtuutta ei saa ylittää.

Momentin 32.50.64 (EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013, arviomääräraha) valtuudesta maakunnan liitoille myönnettyjen käyttämättä jääneiden valtuuksien (83,3 miljoonaa euroa) käyttöaikaa on pidennetty valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n vastaisesti, koska valtuudet eivät ole olleet uusittavissa työ- ja elinkeinoministeriön tilinpäätöksen mukaan.

Valtion tilinpäätöksen laadintaa varten Valtiokonttorille toimitetuissa valtuuksia koskevissa tiedoissa on todettu puutteita. Tämän vuoksi ei valtion tilinpäätöksen talousarvion toteutumalaskelman tietoja valtuuksista, niiden käytöstä ja käytöstä aiheutuvista menoista voida pitää kaikilta osin luotettavina.

Valtion tilinpäätöslaskelmat on muilta osin laadittu valtion talousarviosta annetun lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Liitteen 12 (Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuusitoumukset) tietoihin sisältyy edelleen joitakin virheitä ja virheriskejä. Tietojen esittämistapaa on kehitetty tilinpäätöskaavan uudistuksella.

Liitteen tiedot Suomen valtion vastuista Euroopan alueen rahoitusvakaussjärjestelyistä on esitetty valtiovarainministeriön tilinpäätökseen perustuvina laskennallisina osuuksina. Lainasaatavat on arvostettu pääoman osalta nimellisarvoonsa. Tietojen esittämistapaa on kehitetty eikä liitteen tiedoissa valtion Euroopan ja euroalueen vastuusitoumuksista ole todettu olennaisia virheitä.

Valtion tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion keskuskirjanpito on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Sisäinen valvonta

Valtion tilinpäätökseen kohdistuvaa sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissa ja tarkastettu valtion keskuskirjanpidon, valtion tilinpäätöksen sekä valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösten tarkastuksen yhteydessä.

Valtion tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä syntyneen käsityksen mukaan keskuskirjanpitoa koskevalla sisäisellä valvonnalla on vaikutettu siihen, että valtion tilinpäätöksen pohjana olevat keskuskirjanpidon tiedot eivät sisällä olennaisia virheitä.

Tarkastusviraston tilinpäätöskannanotto

Valtion tilinpäätös vuodelta 2011 on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Pääjohtaja

Tuomas Pöysti

Johtava tilintarkastaja

Aila Aalto-Setälä